

Odborná rada pro historii a muzejnictví
Okresní sdružení hasičů ČMS Liberec

Prapory

Sborů dobrovolných hasičů okresu Liberec

Karel Boháč

2023

Svatý Florián - patron hasičů

Prapory

Sborů dobrovolných hasičů okresu Liberec

Slovo úvodem

Otevíráte sborník, který představuje hasičské prapory sborů dobrovolných hasičů libereckého okresu. Hasičské prapory jsou od prvopočátku v hasičském hnutí symbolem vznešených hasičských myšlenek a také možnou prezentací hasičského sboru na veřejnosti. V našem okrese je nejstarší prapor v držení dobrovolných hasičů ve sboru ve Světlé pod Ještědem z roku 1929.

Sbory dobrovolných hasičů působí v českých zemích mnoho let. Ty první začaly vznikat již v druhé polovině 19. století a v tomto směru není ani náš okres výjimkou, což dokládají vzniklé sbory, které již oslavily svá stopadesátá výročí vzniku a dodnes aktivně pracují (Frýdlant, Dlouhý Most, Chrastava) nebo se k tomu chystají (Nové Město p/Smr., Hejnice, Stráž n/Nisou) a další. V roce 2024 si připomeneme hasičské výročí, neboť to bude 160. let od počátku českého hasičského hnutí – vzniku prvního českého dobrovolného hasičského sboru ve Velvarech roku 1864. Připravujeme oslavy a připomenutí toho významného hasičského výročí v rámci okresu a jsem přesvědčena, že se k oslavám připojí v našem okrese i jednotlivé sbory s vlastními nápady.

S potěšením konstatuji, že hasiči mají dlouhodobě nezastupitelné místo v životě měst a obcí napříč celým okresem Liberec. Nejenže jsou připraveni pomoci, v případě potřeby, svým spoluobčanům, ale jsou také pořadateli mnoha kulturních a společenských akcí v místech, kde působí. V neposlední řadě je velmi významná jejich péče o mladou generaci, vždyť ve více než 40 dobrovolných hasičských sborech se v oddílech „Mladých hasičů“ starají o pravidelnou týdenní náplň volného času pro téměř 1 200 mladých hasičů a dorostu.

Renata Šimíková
starostka
Okresní sdružení hasičů ČMS
Liberec

Prapory sborů dobrovolných hasičů

Se vznikem organizovaného hasičského hnutí v Čechách a na Moravě v polovině 19. století, kdy naše země byly ještě součástí habsburské monarchie tzv. Rakouska-Uherska se kromě prvních hasičských směrnic a pokynů začaly některé hasičské sbory zabývat myšlenkou pořídit si ve sborech vlastní prapor jako měly ostatní spolky v té době již existující jako výraz vznešených hasičských myšlenek a také jako možnou prezentaci hasičského sboru na veřejnosti. Zpočátku živelné hnutí dostalo brzy pevný řád závazný po všechny hasičské sbory formou zvláštní směrnice, kterou vydal ústřední hasičský orgán a kterou se hasiči řídili.

V úvodu bylo odůvodněno proč si mohou sbory vlastní prapor pořizovat a jaký má prapor význam, což dokumentuje úvodní část směrnice, kde je uvedeno, což cituji: „Prapor je pro hasiče symbolem cti veškerého hasičstva a nesmí být poskvrněn způsobem nehodného člověka. Sborový prapor je znamením, že v rukou hasičů je bezpečnost, majetek a zdraví spoluobčanů. V praporu volá ke každému hasiči idea hasičská a prapor také připomíná jeho slib nejsvětější oběti, oběti vlastního života pro blaho spoluobčanů“. Tolik citát.

Nejstarší hasičské sborové prapory pochází v českých zemích již ze šedesátých let 19. století a i takové jsou pečlivě uchovávané ve sborech v Libereckém kraji (např. sbor hasičů z Vysokého nad Jizerou okres Semily má dodnes prapor z roku 1873). V libereckém okrese je nejstarší hasičský prapor v držení Sboru dobrovolných hasičů ze Světlé pod Ještědem z roku 1929. V našem okrese byly také i starší prapory, které však byly zničeny spolu s písemnostmi ihned po II. světové válce českými dosídlenci jako vše německé. Tyto prapory měly původně německé hasičské sbory, které v tehdejší českém pohraničí do konce války, v roce 1945, působily.

Pořízení sborového hasičského praporu nebylo v minulosti ani dnes levnou záležitostí. Pro uskutečnění takového přání vypisovaly v minulosti sbory veřejné peněžní sbírky, žádaly o příspěvek obce, místní podnikatele apod. Historie zaznamenává i takové skutečnosti, že sbor pro nedostatek peněz zakoupil jen látku na prapor a vyšívat prapor provedly zdarma členky sboru nebo manželky funkcionářů sboru. Takový postup zvolilo i několik sborů v novodobé historii (např. Sbor dobrovolných hasičů v Rozstání v roce 2011 či sbor v Dolní Řasnici v roce 2019). Dnes pořízení sborového praporu se děje trochu jinou formou, ale ani dnes, kdy se sbory rozhodnou pořídit si vlastní sborový prapor to není levná záležitost. A tak i dnes vypisují hasiči veřejné sbírky pro vlastní členy či místní občany. Je potěšitelné, že hasičům dnes ve větší míře pomáhají uskutečnit jejich sen vlastní mateřské obce či sponzoři. Nyní v současných cenách se pořídí textilní prapor s vyšíváním u výrobce v rozpětí 80 000 – 100 000 Kč. V levnější, tištěné podobě, se prapor pořídí u výrobce potom za 20 000 – 30 000 Kč.

Předání praporu hasičskému sboru byla v minulosti velká slavnost, na které se v obci shromáždila široká místní veřejnost, pozvané okolní hasičské sbory a další hosté. Za řečnickým pultem se s oslavnou řečí vystřídal mnoho místních politiků i církevních hodnostářů. Sborový prapor se následně představoval na veřejných slavnostních akcích v obci či u příležitosti státních svátků. Praporečnickem sboru, který nesl při těchto příležitostech prapor sboru, byl vždy hasič, který požíval ve sboru velkou vážnost a byl do této funkce valnou hromadou sboru schválen, neboť to byla velmi čestná funkce. Praporečnick při nošení praporu používal a používá i dnes bílé rukavice.

Používání hasičských praporů mělo a má i dnes svá pravidla; mohou se používat jen při státních, obecních a hasičských oslavách včetně soutěží, také při smutečních slavnostech a průvodech či úmrtí člena sboru. Později byla pravidla o používání hasičských praporů doplněna v tom směru, že nesmí být zneužívány při politických a církevních akcích. Důležitá je i trvalá péče o sborový prapor, který se má chránit před prachem a slunečním zářením.

Předkládáme Vám sborník hasičských praporů v současném držení sborů dobrovolných hasičů okresu Liberec včetně barevného oboustranného vyobrazení.

Je potěšitelné, že se sbory již naučily své prapory veřejně používat při veřejných i hasičských

slavnostech a také to, že prapory mají své důstojné místo ve zbrojnicích či na obecních úřadech. Bezpochyby potvrzením této skutečnosti byla velká slavnost hasičských praporů v říjnu 2021 na libereckém náměstí, kdy působivým a neokázalým způsobem byly hasičské prapory jednotlivých sborů za velkého zájmu veřejnosti představeny před libereckou radnicí a dekorovány pamětní stuhou.

Pro ilustraci je součástí tohoto sborníku i celkový přehled všech praporů, včetně roku jejich pořízení, spolu s přehledem udělených čestných praporů republikových centrálních hasičských orgánů, které byly některým sborům v okrese Liberec, v letech 1950 – 2023, předány za aktivní práci v požární ochraně.

Karel Boháč

Přehled praporů SDH v okrese Liberec

(řazeno abecedně)

Sbor dobrovolných hasičů	Prapor sboru pořízen roku	Čestný prapor z ústředí udělený v roce	Poznámka
Bílá	2009		okrsk. prapor ++
Bílý Kostel nad Nisou	2018		
Bulovka	2008		
Český Dub	1950	1970	
Dětřichov	2016		
Dlouhý Most	2013		
Dolní Řasnice	2019		
Hrádek nad Nisou - Dolní Sedlo	2021		
Frýdlant v Čechách	2006	1959	
Hejnice	2022		
Heřmanice	2005		
Hodkovice nad Mohelkou	2006	1968, 1995	
Liberec-Horní Hanychov	2017	2001	
Hrádek nad Nisou	1949	1967	
Chotyně	2015		
Chrastava	2016	1968	
Janův Důl	2022		
Kobyly	2017		
Křižany	2022		
Kunratice	2006		
Lažany	2015		
N. Město p/Sm - Ludvíkov p/Sm	2018		
Raspenava - Lužec	2023		
Mníšek u Liberce	2004		
Nová Ves	2018		
Nové Město pod Smrkem	1951		
Oldřichov v Hájích	2016		
Osečná	2012		
Pertoltice	2016		
Liberec- Pilínkov		2005	
Příšovice	2012		
Radimovice	2006	2006	
Raspenava	2016		
Světlá pod Ještědem - Rozstání	2011		
Liberec-Růžodol I		1994	
Soběslavice		1967	

Sbor dobrovolných hasičů	Prapor sboru pořízen roku	Čestný prapor z ústředí udělený v roce	Poznámka
Stráž nad Nisou	2014	2009	
Světlá pod Ještědem	1929		
Hrádek n/N.-Václavice	1985		
Černousy-Ves	2017		
Liberec-Vesec	2020	2000	
Višnová	2018		
Liberec-Vratislavice n/N	2019	1968	
Zdislava	2011		
Textilana 01 Liberec		1971	
Textilana 02 N. Město p/Smr		1964	

Poznámky:

- + Čestný prapor je udělován sborům dobrovolných hasičů od roku 1950 vždy nejvyšším republikovým hasičským orgánem za aktivní a příkladnou činnost v hasičském hnutí.
Nejdříve v letech 1950 – 1991 Svazem požární ochrany České republiky a od roku 1992 do dnešní doby Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska.
- ++ Obec Bílá pořídila jeden společný okrskový hasičský prapor pro sbory na území své obce (Bílá, Chvalčovice, Hradčany, Trávníček, Vlčetín, Petrašovice), které zároveň tvoří jeden společný hasičský okrsek.

Prapor Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
okresu Liberec

Čestný prapor Ústředního výboru Československého svazu požární ochrany
udělovaný v letech 1950 - 1991

(Český Dub, Frýdlant v Čechách, Hodkovice n. Mohelkou, Hrádek n. Nisou,
Chrastava, Liberec - Vratislavice n. Nisou, Soběslavice, Textilana 01 Liberec,
Textilana 02 Nové Město p. Smrkem)

Čestný prapor Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
udělovaný po roce 1991 do dnešní doby
(Hodkovice n. Mohelkou, Liberec - Horní Hanychov, Liberec - Pilínkov,
Radimovice, Liberec - Růžodol I., Stráž n. Nisou, Liberec - Vesec)

Prapor sborů dobrovolných hasičů
obce Bílá

Sbor dobrovolných hasičů
Bílý Kostel nad Nisou

Sbor dobrovolných hasičů
Bulovka

Sbor dobrovolných hasičů
Český Dub

Sbor dobrovolných hasičů
Dětrichov

Sbor dobrovolných hasičů
Dlouhý Most

Sbor dobrovolných hasičů
Dolní Řasnice

Sbor dobrovolných hasičů
Hrádek nad Nisou - Dolní Sedlo

Sbor dobrovolných hasičů
Frýdlant v Čechách

Sbor dobrovolných hasičů
Hejnice

Sbor dobrovolných hasičů
Heřmanice

Sbor dobrovolných hasičů
Hodkovice nad Mohelkou

Sbor dobrovolných hasičů
Liberec - Horní Hanychov

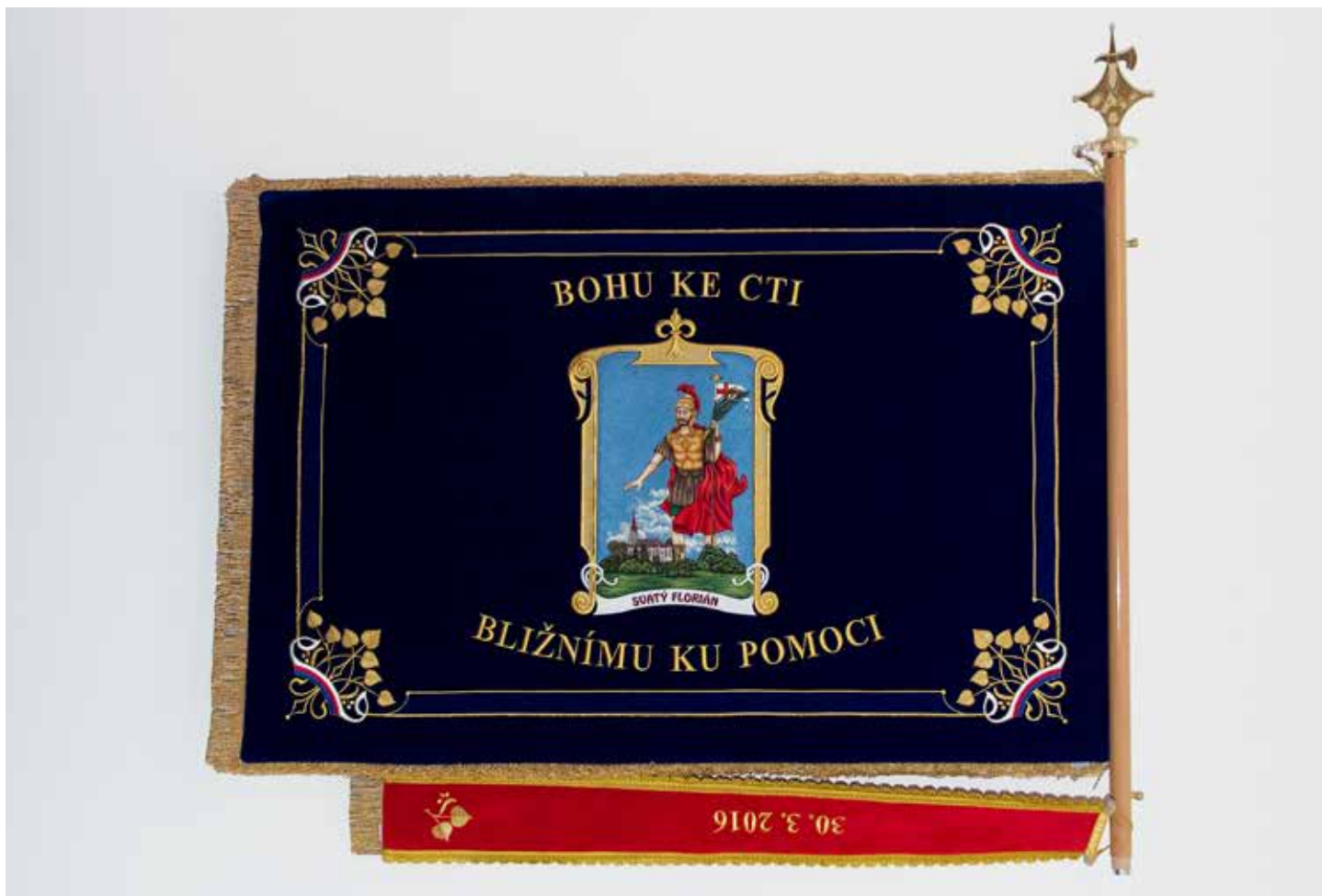
Sbor dobrovolných hasičů
Hrádek nad Nisou

Sbor dobrovolných hasičů
Chotyně

Sbor dobrovolných hasičů
Chrastava

Sbor dobrovolných hasičů
Janův Důl

Sbor dobrovolných hasičů
Kobylá

Sbor dobrovolných hasičů
Křižany

Sbor dobrovolných hasičů
Kunratice

Sbor dobrovolných hasičů
Lažany

Sbor dobrovolných hasičů
Nové Město p. Smrkem - Ludvíkov p. Smrkem

Sbor dobrovolných hasičů
Raspenava - Lužec

Sbor dobrovolných hasičů
Mníšek u Liberce

Sbor dobrovolných hasičů
Nová Ves

Sbor dobrovolných hasičů
Nové Město pod Smrkem

Sbor dobrovolných hasičů
Oldřichov v Hájích

Sbor dobrovolných hasičů
Osečná

Sbor dobrovolných hasičů
Pertoltice

Sbor dobrovolných hasičů
Příšovice

Sbor dobrovolných hasičů
Radimovice

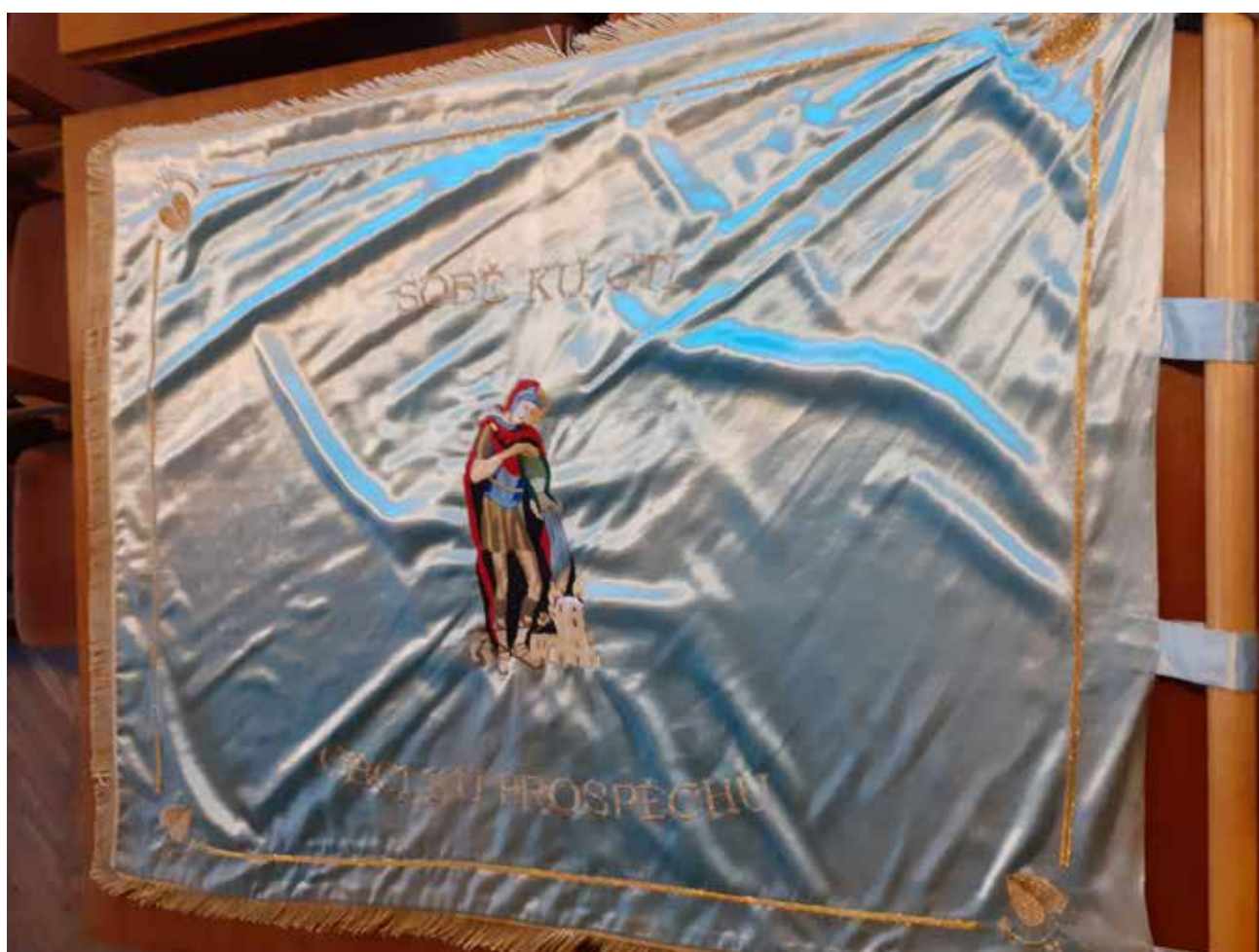

Sbor dobrovolných hasičů
Raspenava

Sbor dobrovolných hasičů
Světlá pod Ještědem - Rozstání

Sbor dobrovolných hasičů
Stráž nad Nisou

Sbor dobrovolných hasičů
Světlá pod Ještědem

Sbor dobrovolných hasičů
Hrádek n. Nisou - Václavice

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VES

OBEC ČERNOUSY

Sbor dobrovolných hasičů
Černousy - Ves

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VES

OBEC ČERNOUSY

Sbor dobrovolných hasičů
Liberec - Vesec

Sbor dobrovolných hasičů
Višňová

Sbor dobrovolných hasičů
Liberec - Vratislavice n. Nisou

Sbor dobrovolných hasičů
Zdislava

Poznámky:

Poznámky:

Autor: Karel Boháč
Grafická úprava a tisk: Tomáš Varnuška - DATO
Vydáno nákladem 150 výtisků

Neprodejné.
Neprošlo jazykovou úpravou.